

Светог Василија Острошког, великог чудотворца и исцелитеља, Српска Православна црква слави 12. маја (29. априла по старом календару).

Василије Острошки родио се као Стојан Јовановић 28. децембра 1610. године у селу Мркоњићи у Поповом Пољу, у хумској земљи, данашњој Херцеговини, којом је раније владао Свети Сава пре свог одласка у Свету Гору. Његови родитељи, отац Петар и мајка Анастасија, били су сиромашни, али су у сину препознали љубав према Цркви, те смиреност и озбиљност којим се одликовао његов карактер од најранијег детињства. Ради школовања, Василије је отишао у најближи манастир Завала, у коме је игуман био је његов стриц Серафим. Када је одрастао, отишао је у манастир Тврдош, и још више заволео монашки живот и на крају примио монашки чин (име Василије добио је по Василију Великом). После примања ђаконског и свештеничког чина, Василије одлази у Црну Гору, код тадашњег митрополита цетињског Мардарија, али се тамо, због неслагања са митрополтом кратко задржава. Вративши се у Тврдош, у тешким друштвеним околностима, сада већ са чином архимандрита, обилазио је, као некада његов праотац Свети Сава народ и храбрио људе у вери и трпљењу, и помагао невољнима и уцвељенима. Под именом "рајина богомољца", како су га Турци звали, он је личним примером и ватреним сведочењем ширио Христово јеванђеље. Овакав његов апостолски рад изазвао је против њега тамошње потурице, који су намеравали да га убију. Да би се склонило од зла Василије је креуо на пут у Русију, одакле се вратио са мноштвом црквених књига, свештених одежди и новцем који је раздељивао осиромашеним црквама и народу и оснивао нове народне школе у околини. Убрзо је опет кренуо на пут, али сада одлази на Свету Гору, до које је стигао задржавајући се у манастирима Морачи, Ђурђевим Ступовима и у Пећи. На Светој Гори се задржава годину дана, највећи део времена проводећи у манастиру Хиландар. Враћајући се у Србију, Василије свраћа код пећког патријарха Пајсија Јањевца (1614-1647.), који га хиротонише за епископа (1638.) и поставља за Митрополита требињског, са седиштем у манастиру Тврдошу. Без обзира на опасности, он путује по Епархији и са великим пожртвовањем врши своју архипастирску службу, коју са истом преданошћу наставља у Оногшту (данашњем Никшићу), где је постављен за епископа, и касније у манастиру Острог.

Када је Свети Василије отишао у Острог, настанио се у пећини где је живео испоснички и управљао митрополијом пуних 15 година. Ту је настојао да окупи монахе и подвижнике, са којима је обновио цркву Ваведења Пресвете Богородице, а подигао је и цркву Часног и Животворног крста у Острошкој стени и настојао да се Острошка пећина претвори у прави манастир. Пошто је у Острогу провео 15 година, Св. Василије се упокојио мирно, без болова и патње 29. априла 1671. године, у својој келији изнад острошке испоснице,

коју је у том часу обасјала необична светлост. Из стене поред које се упокојио, упркос томе што је била без имало земље, израсла је винова лоза. Одмах по упокојењу, на гробу светитеља дешавала су се многобројна чуда, која и данас не престају (због тога је и назван Св. Василије Острошки Чудотворац). Поштовање нашег народа према овом Божијем угоднику огледа се и у подизању у његову част многобројних храмова, као што је у Оногшту - Никшићу. Године 1935. отворена је у Београду болница под именом Светог Василија Острошког, а у цркви Св. цара Константина и Јелене на Вождовцу чува се данас његов свети омофор.

Мошти Светог Василија Острошког, као велика светиња, данас се чувају у манастиру Острог, и место су ходочашћа за вернике свих религија, а култ светитеља раширен је не само у Србији, већ и на целом Балкану. Народ је Василија Острошког, неуморног у подвизима молитве и поста, још за живота сматрао Светитељем и одавао му велико поштовање. Главно оружје у његовом раду била је молитва, са којом је још за живота чинио чудесна дела. У народним причама, Василије је потпуни праведник. Велики број Поповаца слави Светитељев дан као своју Крсну славу. Верници се на Св. Василија заветују због своје болести, или болести у кући, да ће доћи на поклоњење Светитељу у манастир Острог на празник Духова, 50 дана по Васкрсењу.